

**แนวทางการจัดการเศรษฐกิจของตลาดน้ำคลองแห ตำบลคลองแห
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**

**Economic management guidelines of Khlong Hae Floating Market, Khlong Hae Sub-
district, Hat Yai District, Songkhla Province.**

กุลธิดา มากำเหน็ด

Miss Kunthida Makkumnerd

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Business Administration Department, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University

General Management Division, Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเศรษฐกิจของตลาดน้ำคลองแห ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาตลาดน้ำคลองแหและเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีการศึกษารูปแบบ การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตลาดน้ำคลองแห ใน การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมคือ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดย ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ บุคคลจากหน่วยงาน องค์กร และกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในพื้นที่

ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 2 ด้าน คือ 1. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2. แนวทางการพัฒนาการบริการทางการท่องเที่ยว และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1. ผลิตภัณฑ์ 2. ราคา 3. ช่องทางการจัดจำหน่าย 4. การส่งเสริมทางการตลาด 5. พนักงาน 6. กระบวนการให้บริการ 7. สิ่งแวดล้อมกายภาพ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 ด้านนี้ ได้นำไปสู่แนวทางในการพัฒนาและแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้เป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

คำสำคัญ: ชุมชนท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำ นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ABSTRACT

The economic management guidelines of Khlong Hae Floating Market Khlong Hae, Hat Yai, Songkhla aimed to find the developing guidelines and tourism promoteguidelines for Khlong Hae Floating Market, Khlong Hae, Hat Yai, Songkhla.This study were quantitative research to interview keynote speakers who representedfrom the government organizations, non –government organizations and groups of the key person in the area.

The result showsthe 2 factors forthe economic management guidelinesof Khlong HaeFloating Market which aretheguidelines for **tourist attraction** developing and the guidelines for **services**developing.ForTourism promotion guidelines, there are The 7Ps marketing that consist of 1.Product 2. Price 3.Place4. Promotion 5. People 6.Process and 7.Physical Evidence and Presentation. The both factors can developand promote thetourism guidelines forKhlong Hae Floating Market, Khlong Hae, Hat Yai , Songkhla to be the famous and popular**tourist attraction**inthe future.

บทนำ

ตลาดน้ำเป็นจุดท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ เป็นตลาดที่พ่อค้าแม่ค้าพายเรือบรรทุกสินค้ามาขาย เช่น บริเวณปากคลอง หรือบริเวณชุมชนที่อาศัยอยู่ริมน้ำ ตลาดน้ำในอดีตมีมากมายหลายแห่ง โดยเฉพาะบริเวณภาคกลาง เนื่องจากภูมิประเทศที่อุดมไปด้วยแม่น้ำลำคลองที่มีอยู่ตามธรรมชาติ และที่ขุดเพื่อใช้เป็นเส้นทางสำหรับการคมนาคมขนส่งและขยายพื้นที่เพาะปลูกย่านชุมชนจึงมักอาศัยอยู่ริมน้ำเป็นส่วนใหญ่ ตลาดน้ำก็น่าจะอยู่คู่กับชุมชนเหล่านั้นด้วย ในขณะเดียวกันเมืองหรือชุมชนก็ขยายตัวตามไปด้วย จึงทำให้เกิดตลาดน้ำสำคัญหลายแห่ง ตลาดน้ำที่สำคัญแห่งแรกของประเทศไทยน่าจะเป็นปากคลองตลาดซึ่งอยู่ระหว่างป้อมจักรเพชร และป้อมผีเสื้อ เมื่อเวลาผ่านไปบ้านเมืองเจริญขึ้น ตลาดที่เคยเป็นตลาดน้ำมาก่อนก็กลายเป็นตลาดบก และเป็นตลาดขายส่งผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญมากจนถึงปัจจุบัน (วารสารณ จิวชัยศักดิ์,2553

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมากรัฐบาลไทยพยายามสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นเมืองท่องเที่ยว โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540 : 26) ได้กำหนดเป็นกลยุทธ์พัฒนาการท่องเที่ยวของปี พ.ศ. 2540– 2546 สรุปคือ ผลักดันให้มีการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว รณรงค์และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐและเอกชนจัดตั้งสถาบันหรือการฝึกอบรมบุคลากรทางบริการ เป็นต้น จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ท้องถิ่นควรให้ความสนใจ เพราะการท่องเที่ยวมีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในปัจจุบันตลาดน้ำกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกรูปแบบหนึ่ง อันเนื่องมาจากรูปแบบของตลาดน้ำได้สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของชุมชน อีกทั้งการค้าขายในรูปแบบของตลาดน้ำยังคงได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระดับท้องถิ่นตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ราษฎรที่มี

บ้านเรือนหรือสวนไร่นาตามริมแม่น้ำลำคลองนำผลผลิตทางการเกษตรตลอดจนงานหัตถกรรมพื้นบ้านออกมาจำหน่ายเป็น การช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ราษฎรอีกทางหนึ่ง ตลาดน้ำที่ได้รับความนิยม และเป็นที่น่าสนใจอย่างมากจากนักท่องเที่ยวทั้ง ชาวไทยและชาวต่างชาติ

พื้นที่ชุมชนตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นชุมชนที่เหมาะสมแก่การส่งเสริมให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยว อาทิเช่น วัดคลองแห มีวัดเก่าแก่และทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และมีสภาพบ้านเรือนที่ยังคงอยู่ในสภาพ ดั้งเดิมปัจจัยที่สำคัญคือมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่วันละหลายร้อยคนในปัจจุบัน ซึ่งถือว่าเป็น ท้องถิ่นที่ประชาชนมีการร่วมมือกัน นำเอาจุดเด่นของพื้นที่มาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างน่าสนใจ โดยเฉพาะ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในแขวงตำบลคลองแห นั่นคือ “ตลาดน้ำคลองแห” ซึ่งเป็นตลาดน้ำที่มีประวัติความเป็นมาที่ น่าสนใจ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอีกแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา

ตลาดน้ำคลองแห เป็นชุมชนที่อยู่ในตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คึกคัก ของตลาดน้ำ มีร้านค้าริมคลองยังเน้นการขายสินค้าที่ระลึกให้กับชาวต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ (สฤณี ณัฐพลวัฒน์, 2541:50) จึงถือว่าเป็นเป็นแหล่งการค้าที่สำคัญ และสะท้อนวิถีชีวิตของคนในชุมชนคลองแหได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นแหล่งที่ ผู้ผลิตและผู้บริโภคมาพบปะกันโดยตรงในการซื้อขายสินค้าในชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจในวันหยุด ตลาดน้ำ คลองแหจะแสดงถึงความหลากหลายของผู้คนในชุมชนที่ดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม และแสดงออกซึ่งวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นที่ เกี่ยวกันกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นสิ่งที่นักศึกษาเรียนรู้สำหรับผู้มาเยือน

แม้ว่าปัจจุบันตลาดน้ำคลองแหจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดสงขลา ประกอบกับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ในชุมชนท้องถิ่นอื่น ๆ ที่เหมาะแก่การท่องเที่ยว แต่ที่ผ่านมาตลาดน้ำ คลองแหและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียงยังมีปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ทัศนียภาพที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของประชาชนท้องถิ่น เนื่องจากชุมชนตลาดน้ำคลองแห และบริเวณใกล้เคียงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญการจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความยั่งยืนจึงต้องมีการ พัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมในพื้นที่มากยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ท้องถิ่นโดยเฉพาะการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ความสะอาดของแม่น้ำลำคลอง ความสวยงามของ ทัศนียภาพฝั่งคลอง การอนุรักษ์และฟื้นฟูวัดวาอาราม วิถีชีวิตของตลาดริมน้ำ รวมทั้งพัฒนาและจัดสร้างเพิ่มเติมสำหรับ สถานที่จะอำนวยความสะดวกที่ตอบสนองต่อการท่องเที่ยวอื่น ๆ ทั้งนี้โดยอาศัยงบประมาณและการบริหารจัดการของ ภาครัฐร่วมกับชุมชนท้องถิ่นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาดังกล่าว

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดสงขลา มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ ได้แก่ วัดท้ายยอ เกาะยอ พระ มหาธาตุเจดีย์ไตรภพ ไตรมงคล วัดมณีนิมิตวาสุ เจดีย์สองพี่น้อง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ เขาตั้ง กวน หอศิลป์สงขลา ตลาดน้ำคลองแห

การจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำเป็นรูปแบบแรกๆของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดความ สนใจจากนักท่องเที่ยวต่างชาติได้เป็นอย่างดีด้วยเสน่ห์ของการท่องเที่ยวตลาดน้ำที่เกิดจากความประทับใจของ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ได้สัมผัสกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนจากการค้าขายผลผลิตการเกษตรทางน้ำของ ชาวบ้านที่หาได้ยากในประเทศของตน จนส่งผลให้เกิดรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวแบบตลาดน้ำขึ้น แม้ว่ารูปแบบการ

ท่องเที่ยวตลาดน้ำมีจุดกำเนิด และมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับวิถีชุมชนภาคกลางแต่ด้วยระบบการจัดการ และต้องสร้างความแปลกใหม่จึงเกิดตลาดน้ำแห่งแรกของภาคใต้ขึ้น และยังคงมีการพัฒนาและส่งเสริมให้ตลาดคลองแหกลายเป็นตลาดน้ำที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการจัดการเศรษฐกิจของตลาดน้ำคลองแห ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการตลาดน้ำคลองแห ของเทศบาลเมืองคลองแห ผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำคลองแห และประชาชนในตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำคลองแห แนวทางการพัฒนาตลาดน้ำคลองแห และแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ผลการวิจัย

สรุปแนวทางการพัฒนาตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1.1 สร้างจุดขายให้เกิดขึ้นกับตลาดน้ำคลองแห โดยเน้นการเป็นตลาดน้ำวัฒนธรรมที่ส่งเสริมและฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม โดยจัดกิจกรรม เทศกาล งานประเพณีอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่พร้อมทั้งเน้นตลาดสีเขียวเพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ภาชนะในการจำหน่ายสินค้ามาจากวัสดุทางธรรมชาติ เช่น ใบตอง กะลามะพร้าว กระบอกไม้ไผ่ รวมไปถึงการไม่ใช้โฟมหรือถุงพลาสติก โดยวิธีการรณรงค์ และขอความร่วมมือจากพ่อค้า – แม่ค้า ในตลาดน้ำ พร้อมกำหนดกฎระเบียบและบทลงโทษอย่างชัดเจนเพื่อสร้างมาตรฐานเดียวกัน

1.2 ผู้บริหารต้องวิสัยทัศน์ไม่ยึดติดกับการบริหารแบบเดิมๆแต่ไม่ขัดต่อระเบียบราชการ ผู้บริหารต้องวางกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เช่น พ่อค้า – แม่ค้าทุกคนต้องแต่งกายชุดไทยเพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับตลาดน้ำ

1.3 เพิ่มการให้บริการรถโดยสารประจำทางที่เข้ามาถึงตลาดน้ำคลองแห เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

1.4 ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ถังขยะ ห้องละหมาด รวมไปถึงการรักษาความสะอาดของห้องน้ำ

2. พัฒนาบริการทางการท่องเที่ยว

- 2.1 เพิ่มจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น ห้องละหมาด ห้องน้ำ ถึงขยะ
- 2.2 จัดระเบียบร้านค้าโดยการแบ่งเป็นโซนที่เห็นได้ชัดเจน เช่น ประเภทอาหาร เครื่องดื่ม
- 2.3 จัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยสร้างองค์ความรู้ด้วยการนำวิธีการนำคณะไปศึกษาดูงาน เช่น ตลาดน้ำอัมพวา ตลาดน้ำดำเนินสะดวก เป็นต้น รวมไปถึงการจัดอบรมสัมมนาต่างๆ

สรุปแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองแห อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา

1. การส่งเสริมด้านผลิตภัณฑ์

- 1.1 ส่งเสริมให้ประชาชนนำสินค้าพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาจำหน่าย รวมไปถึงการสาธิตวิธีการทำสินค้าเหล่านั้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่า
- 1.2 สร้างรูปแบบที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตลาดน้ำคลองแห เช่น ออกแบบธงกระดาษเพื่อเป็นการสร้างแบรนด์ให้กับตลาดน้ำ
- 1.3 ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมทุกวันเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงวัฒนธรรมที่น่าสนใจของชุมชน เช่น การจัดแสดงมโนราห์ หรือหนังตะลุงได้ชมในระหว่างเดินเที่ยวตลาดน้ำ

2. การส่งเสริมด้านราคา

- 2.1 สร้างความโดดเด่นในเรื่องราคา มีการควบคุมราคาจากเทศบาลเมืองคลองแห ไม่ขายสินค้าในราคาที่แพงจนเกินไป เพื่อสร้างจุดขายให้กับตลาด

3. การส่งเสริมด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

- 3.1 ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ Social Network เพราะสื่อเหล่านี้เข้าถึงนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม

4. การส่งเสริมด้านการตลาด

- 4.1 ร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องทางด้านบริการท่องเที่ยว เช่น การออกบูธในการจัดนิทรรศการ เป็นต้น

5. การส่งเสริมด้านบุคลากร

- 5.1 จัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยสร้างองค์ความรู้ ด้วยวิธีการนำคณะไปศึกษาดูงานการจัดการตลาดน้ำอัมพวา และตลาดน้ำดำเนินสะดวก

6. การส่งเสริมด้านกระบวนการ

- 6.1 ให้พ่อค้า – แม่ค้าบริการโดยการนำหลักการบริการด้วยใจมาใช้ในการให้บริการ

7. การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

- 7.1 ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณตลาดน้ำให้มีความสวยงามและนำศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้มาจัดในพื้นที่ เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

สรุปและวิจารณ์ผล

การศึกษาวิจัย “ แนวทางการจัดการเศรษฐกิจของตลาดน้ำคลองแห ตำบลคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” แบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาตลาดน้ำคลองแห พบว่าตลาดน้ำคลองแหควรมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน 2 ด้านด้วยกันคือ การพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และการพัฒนาบริการทางการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวนี้มีเกณฑ์การพัฒนา 6 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับนิรันดร์ บุญเนตร (ม.ป.ป., หน้า 24-25) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวว่าต้องพัฒนาในด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ด้านสภาพการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และด้านความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน

ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ตลาดน้ำคลองแหควรสร้างจุดขายให้เกิดขึ้นกับตลาดโดยเน้นการเป็นตลาดน้ำทางวัฒนธรรมที่ส่งเสริมและฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม พร้อมทั้งเน้นตลาดสีเขียวเพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมเช่น การใช้ภาชนะในการจำหน่ายสินค้ามาจากวัสดุทางธรรมชาติ เช่น ใบตอง กะลามะพร้าว กระบองไม้ไผ่ รวมไปถึงการไม่ใช้โฟมหรือถุงพลาสติก โดยวิธีการรณรงค์ และขอความร่วมมือจากพ่อค้า – แม่ค้า ในตลาดน้ำ พร้อมกำหนดกฎระเบียบและบทลงโทษอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประหยัด ตะกอนรัมย์ (2544,บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่สำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวคือรสชาติอาหาร และความเป็นเอกลักษณ์ของตลาดริมน้ำ

ด้านสภาพการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสภาพแวดล้อม ด้านข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และด้านความมีชื่อเสียงนั้น ตลาดน้ำคลองแหยังต้องการเพิ่มการให้บริการรถโดยสารประจำทางเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค เช่น ห้องละหมาด ถึงขยะห้องน้ำ เป็นต้น ปัจจุบันตลาดน้ำคลองแหได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมณีวรรณ ผิวนิม (2544,บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวแบบตลาดน้ำยังมีอยู่มาก เพราะเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัว เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ด้านการพัฒนาบริการทางการท่องเที่ยวที่ตลาดน้ำคลองแหควรมีแนวทางการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพโดยการจัดตั้งฝ่ายพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลเพื่อคอยดูแล และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา ทางเทศบาลเมืองคลองแหควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาบริการต่างๆเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเดินทางมากจากประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม และนักท่องเที่ยวชาวไทยของภาคใต้ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม การสร้างห้องละหมาดและการเตรียมชุดสำหรับละหมาดนั้นมีประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมากเพราะมุสลิมต้องใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเพราะห้องละหมาดที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ด้านห้องน้ำมีความสะอาดไม่เท่าที่ควร เพราะมีการเก็บค่าธรรมเนียมครั้งละ 5 บาท ในอนาคตควรปรับปรุงการใช้ห้องน้ำฟรีเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ควรจัดทำป้ายทางเข้า – ออกเพื่อกำหนดทิศทางจราจรที่เป็นระบบและปลอดภัย รวมทั้งจัดโซนการจอดรถให้เป็นสัดส่วน มีการจัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยเพื่อคอยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและดูแลความปลอดภัยในชุมชนอย่างทั่วถึง เนื่องจากปัจจุบันตลาดน้ำ

คลองแหมีการวางขายสินค้าที่ปะปนกันทั้งของกินและของใช้ ทำให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการเดินหาสินค้าต่างๆ การจัดระเบียบร้านค้าเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในการเลือกซื้อสินค้า โดยการแบ่งโซนประเภทของกิน และของใช้ออกจากกันอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับพรพิมล วิกรัยพัฒน์ (2546, หน้า 136-137) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบริการทางการท่องเที่ยวควรพัฒนา 3 ประการคือ การพัฒนาการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกอย่าง ทั้งการให้บริการด้านคมนาคมขนส่งในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ พัฒนาปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาบุคลากรในธุรกิจการท่องเที่ยว บุคลากรต้องมีประสิทธิภาพการให้บริการ และรู้ภาษาต่างประเทศ และการพัฒนาการให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมและประสานงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

2. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองแห พบว่าตลาดน้ำคลองแหควรส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ของตลาดน้ำคือ คุณภาพของอาหาร เนื่องจากภาชนะในการจำหน่ายสินค้ามาจากวัสดุทางธรรมชาติ เช่น ใบตอง กะลามะพร้าว กระบองไม้ไผ่ เป็นต้น ผู้ประกอบการตลาดน้ำคลองแหทุกคนให้ความสำคัญด้านความสะอาด นอกจากความสะอาดแล้วการให้ความสำคัญกับรสชาติและความหลากหลายของอาหารเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะการจัดอาหารอิสลามไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวเลือกรับประทานที่หลากหลาย ด้านกิจกรรม ตลาดน้ำคลองแหมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวเช่น กิจกรรมซื้อของของทั้งตลาดน้ำและตลาดโบราณ กิจกรรมชมการแสดงพื้นบ้าน และชม ศาสนสถานที่สำคัญ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น และจัดอย่างต่อเนื่อง ควรส่งเสริมราคาโดยการกำหนดราคาสินค้าทางเทศบาลเมืองคลองแหจะเป็นผู้กำหนดราคา และควรมีการกำหนดราคาอาหารให้เป็นราคาเดียวกัน เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้แก่ตลาด ส่งเสริมด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ควรมีการจัดบริการรถโดยสารประจำทางไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว และจัดประชาสัมพันธ์ผ่านระบบ Social Network เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้มากขึ้น การส่งเสริมด้านการตลาดร่วมมือระหว่างองค์กรของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเพื่อสร้างพันธมิตรด้านการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับพื้นที่คลองแห การส่งเสริมด้านพนักงานผู้ให้บริการ ส่งเสริมในด้านพนักงานผู้ให้บริการ ส่งเสริมการจัดอบรมให้แก่ผู้ประกอบการและเพิ่มมาตรการควบคุมดูแลผู้ประกอบการในการดำเนินงาน การส่งเสริมด้านกระบวนการให้บริการผู้ประกอบการต้องให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ทุกคนด้วยความสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัย เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงอาคารสถานที่ ทั้งห้องะหมาด ห้องน้ำ ให้เพียงพอต่อความต้องการ ดูแลรักษาความสะอาด ซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารที่เสื่อมโทรม ซึ่งสอดคล้องกับส่วนประสมทางการตลาดบริการของสุพรรณิ อินทร์แก้ว (2549, หน้า 106-139) ที่กล่าวไว้ว่าการส่งเสริมการตลาดนั้นต้องประกอบไปด้วย 7P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ หมายถึง กิจกรรมการบริการที่ธุรกิจจัดทำขึ้นเสนอขายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้เกิดความพึงพอใจ ราคา หมายถึง จำนวนเงินที่คิดเป็นค่าผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผู้บริโภคยอมจ่ายเพื่อแลกกับประโยชน์ที่จะได้รับจากใช้สินค้าหรือบริการ การจัดจำหน่าย หมายถึง การจัดสถานที่สำหรับลูกค้ามารับบริการและทำเลที่ตั้งสถานที่ให้บริการ ดังนั้นการที่จะสามารถครอบคลุมตลาดได้กว้างขึ้นอยู่กับการเลือกทำเลที่ตั้งเป็นสำคัญและควรเลือกให้เหมาะสมกับบริการแต่ละประเภท การส่งเสริมการตลาด เป็นกิจกรรมทางการตลาดที่สำคัญที่ธุรกิจใช้ในการ

ติดต่อสื่อสารกับลูกค้า เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์กรและบริการให้ลูกค้าเกิดการรับรู้และตัดสินใจซื้อในที่สุด พนักงาน ในธุรกิจบริการประกอบด้วยเจ้าของ ผู้บริหาร และพนักงานฝ่ายต่างๆมีผลต่อคุณภาพการให้บริการ ซึ่งทุกคนต้องรักษามาตรฐานการบริการที่ดีและบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของตนเองเอาไว้ กระบวนการให้บริการ เป็นส่วนประสมทางการตลาดของธุรกิจบริการที่ต้องอาศัยพนักงานและเครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อให้ลูกค้าได้รับความสะดวก รวดเร็ว สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เป็นส่วนประสมทางการตลาดที่ลูกค้าใช้เป็นปัจจัยในการเลือกใช้บริการ ได้แก่ อาคาร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการบริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย
2. ควรให้ชุมชนสร้างความประทับใจกับการท่องเที่ยวด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย
3. ควรสนับสนุนงบประมาณต่างๆให้มีการจัดการแสดงที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณี
4. ควรมีการส่งเสริมด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวของตลาดอย่างต่อเนื่อง
5. ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และการเป็นเจ้าภาพที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยว
6. ควรหามาตรการที่จะกระจายรายได้และผลประโยชน์สู่ชุมชนมากที่สุด
7. ควรจัดให้มีการสร้างพิพิธภัณฑ์เพื่อเก็บสะสมโบราณวัตถุภายในวัดคลองแห และจัดแสดงให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชม
8. ควรมีการชักจูงชุมชนใกล้เคียงเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสร้างความรักใคร่กลมเกลียวในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2553). พัฒนาการตลาดน้ำคลองแห. จาก <http://www/mots.go.th>

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2553). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม , จาก

http://webhost.mots.go.th/tour_description.htm#culture

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2540). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. (2523). การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัช ทันโตภาส. (2529). การพัฒนาชุมชนกับงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์มิตรสยาม.

ปิติ จีระนันท์ . (2540). ปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น : กรณีศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภูหลวง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรหมเมธ นาถมทอง. (2540). กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น :

กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มธุรส ปรานไพรี. (2544). “ศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว: กรณีชุมชน
ไทยทรงดำบ้านเขาย้อย ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดชลบุรี”. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศมา ณ ระนอง. (2545). การจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี :
ชุมชนศิรีวง ตำบลกำโลน อำเภอสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2543). การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.(พิมพ์ครั้งที่ 3).เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ดีไซท์.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว.กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ดีไซท์.

ฉลองศรี พิมพ์สมวงศ์.(2550).การวางแผนและการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชูสิทธิ์ ชูชาติ.(2546).อุตสาหกรรมท่องเที่ยวท่องเที่ยว.(พิมพ์ครั้งที่ 4).เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.
เทศบาลเมืองคลองแห.จาก <http://klonghaecity.go.th/>

ศิริวรรณ เสรีรัตน์.(2535).หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

อัศวิน พรหมโสภกา. (2552). ศักยภาพทางการท่องเที่ยว. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

นิตยา จิตรักษ์ธรรม. (2550). การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์

สกุณี ธีรพูลวัฒน์. (2541). ตลาดน้ำ วิถีชีวิตพ่อค้าแม่ขายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร:
ฐานการพิมพ์.

สมทรง เขมะวิชานวัต. (2521). การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ทวีกิจการ.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2526). การพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.